

tens Bestræbelse, hvad der kan gjøres til Fordel for denne Stand; men jeg maa tilstaa, at det forekommer mig, at det Forslag, som de ærede Medlemmer have indbragt, ikke lover nogen Forbedring i denne Stands Raar, og det er jo dog en Betingelse for, at man skulde lovgive paa dette Omraade, at de Love, der kom frem med det Maal for Die at forbedre en vis Stands Raar, i Virkeligheden ogsaa gjøre det; men, efter min Mening vilde dette Forslag i Virkeligheden medføre en Forringelse i denne Stands Raar og ikke en Forbedring deraf. Det er jo saaledes, at Forordningen af 1848 har givet en begrændset Ret for Indgaaelsen af Kontrakter mellem dem, der eie Huse, og dem, der have leiet Huse. Dette er allerede en Begrændsning i Kontraktfriheden, hvis Hensigtsmæssighed jeg anser for noget tvivlsom; men dersom denne Lov kommer ud, forekommer det mig, at det praktiske Resultat af den vil være et rent Forbud imod Indgaaelsen af Arbejdskontrakter. Man kan jo omgaa Loven paa forskjellige Maader. Det ærede Medlem for Aalborg Amts 2den Valgkreds (H. Steffensen) har ganske vist nævnt forskellige Maader, hvorpaa en saadan Lov kan omgaa, men jeg tror ikke, at det vil blive Tilfældet; thi man vil ikke gjøre sig den Uleilighed at omgaa den. Her er Arbejdere nok at faae, det er Meningen, man behøver slet ikke at binde sine Leiehusemænd til at komme paa Gaarden og arbejde. Man gjør det af Interesse, for at have i Nærheden dygtige og paalidelige Folk, og af den Interesse, som det altid har for den, der eier Gods eller Huse, at kunne være knyttet til en Besøknings, som han kan gjøre Noget for, og det er Tilfældet paa mange Steder, at den, der eier Huse, i Virkeligheden kan støtte de Folk, der leie hos ham, paa en saadan Maade, at de komme til at leve under bedre Vilkaar, end de vilde komme til at leve under, hvis de vare henvisse til andre Steder; men det er Noget, man kan renoncere paa, det er der ikke noget i veien for; man kan faae Arbejdere nok. Altsaa, ved at fremme et Lovforslag som dette, der vil stille den paagjældende Eier i det overordentlig ugunstige Forhold, som det ærede Medlem for Aalborg Amts 2den Valgkreds har paavist, et Forhold, der endog kan føre til, at en Mand, der plejligtelig bryder en Kontrakt, som han har indgaaet, derved erhverver Ret til at blive siddende i Huset i fire Aar, vil man jo bevirke, at en Mand, som risikerer noget Saa-dant, slet ikke vil gaa ind paa Arbejdskontrakter. Men dernæst vil jeg henstille det Spørgsmaal til de ærede Medlemmer: Hvad forstaas der ved „Arbejdskontrakter“ i Loven? Er det skriftlige, formelige Kontrakter, eller er det en mundtlig Overenskomst, hvorved man siger til Folk: Hvis I ville arbejde paa min Eiendom, giver jeg til den og den Tid saa og saa Meget i Dagløn, og til den og den Tid saa og saa Meget; jeg venter, at

I ville komme ned og gjøre Arbejde hos mig. Er det en Arbejdskontrakt? Er det en Arbejdskontrakt, naar jeg lader en Mand grave en Grøft? I saa Tilfælde vil Lovforslaget være lig med et rent Forbud mod at benytte nogen-somhelst Mand, der har leiet et Hus af En, saa vilde man tænke ved sig selv: Seg kan let lade være at indgaa en skriftlig Kontrakt paa længere Tid, det Savn, jeg vilde søle ved ikke at kunne trække Arbejdere til mig fra min nærmeste Nærhed, vil kunne beries, naar jeg alligevel kan benytte dem; uden at indgaa skriftlig Kontrakt. Men dersom Betydningen af Lovforslaget skulde være den, at, naar man havde indgaaet Overenskomst med en Mand om at grave en Grøft, saa skulde han have Lov til at sidde tre Aar efter Opjælsen paa Eiendommen, saa vilde Følgen deraf blive den, at den Mand aldrig kom til at grave et Spadestik der. Dette, finder jeg, vilde være ganske besynderligt. Nei, jeg tror virkelig, at man skal lade være at gjøre noget Forsøg paa at hjælpe den arbejdende Klasse i Landet ved at begrænse denne Kontraktfrihed — thi det er en Begrændsning af Kontraktfriheden — paa en saa betænkelig Maade, som her er Tilfældet. Det kan være, at det er ubeleiligt og generende for den, der har Huse, ikke at kunne benytte Folk, der bo i Nærheden og søge at faae Arbejde, men det vil i allerhøjeste Grad være besynderligt og uheldigt for den arbejdende Klasse, om man vil forhindre den fra at søge Arbejde paa de Steder, hvor de tro, at det er bedst og fordelagtigt for dem, og det vil være Resultatet af dette Lovforslag. Der vil ikke blive gjort Forsøg paa en Omgaaelse af Loven, men Resultatet vil blive, at Ingen vil inblade sig paa Arbejdsleie af nogen-somhelst Bestaafenhed med de Folk, der bo i de Huse, der tilhøre Bedkommende. Jeg veed ikke, hvilken Forandring i Form en, der skulde kunne bedre denne efter min Mening aldeles uafhjælpelige reelle Mangel ved Loven. Det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (Bust), som yttrede sin varme Tak til de ærede Forslagsstillere, fordi Lovforslaget er fremkommet, havde Følelsen af, at der maaste kunne være formelle Mangler ved det, som i et Udvalg kunde rettes. Jeg tror ikke, at det er formelle Mangler, som lade sig rette, Forslaget væsentlig lider af. Jeg veed ikke, hvilke de skulle være. Jeg tror, at Forslaget er ganske simpelt et mislykket Forsøg paa at hjælpe den Samfundsklasse, som alle, ogsaa jeg, ere enige om, at det er naturligt, at vi gjøre, hvad der staar i vor Magt for at hjælpe; men Betingelsen for, at det skal lykkes, er, at den Lei, man gaar, og de Midler, man vælger, ere saadanne, at Maalet kan naas derigjennem. Men det gjør man ikke gjennem dette Lovforslag. Jeg kan derfor ikke Andet end tilraade, at man ikke gaar videre i Behandlingen af denne Sag. Jeg tror ikke, det vil lykkes at